

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

З ОРГАНІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВИВЧЕННЯ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СТРОКОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Методичні рекомендації

- визначають порядок організації та проведення заходів психологічного вивчення військовослужбовців строкової військової служби, які прибувають до військових частин Збройних Сил України для проходження військової строкової служби та регламентують діяльність посадових осіб, які його здійснюють.

Психологічне вивчення

- Комплекс заходів, які здійснюються в обов'язковому порядку та спрямовані на забезпечення відбору військовослужбовців з врахуванням їх індивідуально-психологічних властивостей та професійно - важливих якостей, що відповідають вимогам військово-професійної діяльності.
- Є початковим етапом їх психологічного супроводу під час проходження військової строкової служби в Збройних Силах України.

Завдання психологічного вивчення■

- перевірка психологічної готовності та придатності військовослужбовців строкової військової служби до військової служби, а також подальша їх військово-професійна орієнтація на оволодіння військово-обліковими спеціальностями;
- охорона психологічного здоров'я військовослужбовців, зведення до мінімуму впливу стрес-факторів службово-бойової діяльності, створення підґрунтя для проведення своєчасної психокорекційної роботи, підтримка психоемоційного стану військовослужбовців на якісно необхідному рівні, його відновлення, а за необхідності й підвищення;
- відбір військовослужбовців на керівні посади з метою поліпшення якості відбору шляхом глибокого вивчення і врахування їх індивідуально-психологічних властивостей та встановлення психологічної придатності до здійснення управлінської діяльності на конкретній керівній посаді;
- перевірка психологічної готовності та надійності військовослужбовців до рішучого та сміливого виконання службово-бойових завдань в екстремальних (бойових) умовах, виконання завдань служби зі зброєю, а також зведення до мінімуму випадків виконання службових обов'язків військовослужбовцями, які перебувають у негативному психоемоційному стані.

Методики для проведення психологічного вивчення індивідуально-психологічних якостей військовослужбовців

- методика оцінки адаптаційних здібностей особистості (багаторівневий особистісний опитувальник “Адаптивність-**200**”);
- методика діагностики самооцінки психічних станів (адаптований варіант методики Г. Айзенка);
- опитувальник **ЕРІ** дослідження типу темпераменту Г. Айзенка;
- тест “Конструктивний малюнок людини із геометричних фігур”
- тест - опитувальник Шмішека;
- методика **СЗЧ-4**.

За результатами тестування, по кожній методиці робиться висновок щодо психологічних особливостей особистості.

Психологічна діагностика

1. Оцінка психологічних і психофізіологічних особливостей військовослужбовців з метою:
 - встановлення ступеня відповідності цих особистісних характеристик вимогам та умовам виконання службових обов'язків,
 - контроль за психоемоційним та психофізіологічним станом військовослужбовців
 - визначення необхідності щодо надання відповідної психологічної допомоги, проходження медико-психологічної реабілітації
2. На підставі узагальнених результатів психологічного вивчення військовослужбовців та відповідності його психологічних якостей до виконання функціональних обов'язків на конкретній посаді, психолог робить висновок про психологічну придатність військовослужбовця до:
 - *проходження військової служби, виконання службових обов'язків зі зброєю,*
 - *здатність до навчання у вищих навчальних закладах Міністерства оборони України.*

Для проведення психологічного обстеження необхідно:

- навчальний клас для групового обстеження до **30** окремих посадочних місць;
- опитувальники;
- картка психологічного вивчення військовослужбовців;
- олівці або ручки в кількості, що перевищує на **10-20** штук число робочих місць;
- дошка і крейда для пояснення прикладів виконання окремих методик.

Психологічне обстеження повинно проводитись в стандартних умовах:

- обстеження проводити тільки в денний час доби й закінчувати його не пізніше **18 години**;
- зберігати незмінною послідовність пред'явлення методик, інтервалів між ними, а також тривалості перерв у процесі роботи (*тривалість тестування повинна бути не менше **2 – 3 години з 10 хвилинною перервою через 1,5 години роботи***);
- застосувати тільки визначені методики і зразки бланків.

Безпосередньо перед проведенням обстеження на робочих місцях розкладаються опитувальники з інструкцією та ручки.

Перед початком обстеження керівник проводить опитування про самопочуття і стан здоров'я військовослужбовців. Особи, які мають скарги на стан здоров'я або не мали можливості відпочити після несення служби (чергування) вночі, до обстеження не допускаються.

Далі зачитується вступна інструкція до виконання кожної методики.

Після завершення обстеження і збору карток психологічного вивчення військовослужбовців керівник організовує їх обробку з використанням відповідних "ключів".

Психодіагностичний інструментарій (кафедри)

- Аналіз документів соціально-біографічного дослідження (анкета);
- Методику «ХАЛ»;
- Методику «ЦОО»;
- Тест «Формула темпераменту»;
- Тест вивчення рівня емоційного стресу ;
- Методику «КОС-1»;
- Методику прогнозування поведінки особистості у конфліктній ситуації;
- Методику виявлення військовослужбовців з підвищеним ризиком суїцидальної поведінки;
- Анкету раннього виявлення суїцидального ризику;
- Методику «Прогноз»;

Психодіагностичний інструментарій ГШ ЗС України

- Методика оцінки адаптаційних здібностей особистості (багаторівневий особистісний опитувальник “Адаптивність-200”);
- Методика діагностики самооцінки психічних станів (адаптований варіант методики Г. Айзенка);
- Опитувальник ЕРІ дослідження типу темпераменту Г.Айзенка;
- Тест - опитувальник Шмішека;
- Методика СЗЧ-4.
- Конструктивний малюнок із геометричних фігур

психодіагностичний інструментарій для студента

- Аналіз документів соціально-біографічного дослідження (анкета);
- **Методику «ХАЛ»;** -----
- Методику «ЦОО»;
- **Тест «Формула темпераменту»;** -----
- Тест вивчення рівня емоційного стресу ;
- **Методику «КОС-1»;** -----
- Методику прогнозування поведінки особистості у конфліктній ситуації;
- **Методику виявлення військовослужбовців з підвищеним ризиком суїцидальної поведінки;** -----
- **Анкету раннього виявлення суїцидального ризику;** -----
- Методику «Прогноз»;
- Методика оцінки адаптаційних здібностей особистості (багаторівневий особистісний опитувальник “Адаптивність-200”);
- Методика діагностики самооцінки психічних станів (адаптований варіант методики Г. Айзенка);
- Опитувальник ЕРІ дослідження типу темпераменту Г.Айзенка;
- Тест - опитувальник Шмішека;
- Методика СЗЧ-4.
- Конструктивний малюнок із геометричних фігур

Документи особової справи військовослужбовця.

- документи, підготовлені та відпрацьовані у військкоматі, які характеризують особу;
- анкета (заповнюється військовослужбовцем);
- автобіографія;
- фотокартка (розмір 6х9) – анфас без головного убору;
- результати вивчення соціально-демографічних даних життєвого досвіду, особливостей соціально-психологічних параметрів військовослужбовця;
- лист бесіди (заповнюється офіцером);
- службова характеристика та оціночна відомість (заповнюється після кожного періоду служби);
- матеріали листування з батьками військовослужбовця, підприємствами та навчальними закладами, де працював чи навчався до призову;
- лист спостережень (заповнюється командиром взводу та іншими безпосередніми начальниками);
- карта вивчення й аналізу соціально-психологічних якостей військовослужбовців на різних етапах служби;
- методичний щоденник з результатами індивідуальної виховної роботи як аналіз результатів службової діяльності воїна (службова картка, основні показники бойової підготовки, виконання бойових завдань тощо).